

**КАКО
САМ ПОСТАО
ДЕТЕКТИВ**

Ото Олтвањи

илустровао **Михаило Гачић**

copyright © 2019, Ото Олтвањи
copyright © 2019 овог издања, ЛАГУНА

Kupovinom knjige sa FSC oznakom pomažete razvoj projekta
odgovornog korišćenja šumskih resursa širom sveta.

NC-COC-016937, NC-CW-016937, FSC-C007782

© 1996 Forest Stewardship Council A.C.

*За Н. и А
које су омоћућиле*

САДРЖАЈ

ПРЕ СЛУЧАЈЕВА ... [9]

1. МАЧАК КОЈИ НЕСТАЈЕ ... [11]

2. НЕКО ЈЕ ОКЛЕВЕТАО НАСТАВНИКА ... [33]

3. ЗАКЉУЧАНО ПОЗОРИШТЕ ... [57]

4. БАЈС, СКЕЈТ И ТРОТИНЕТ ... [79]

5. КРАЂА У АВАЛА ЕКСПРЕСУ ... [105]

6. МИСТЕРИЈА НА СЕОСКИ НАЧИН ... [129]

7. ТАТА, ТИ СИ ГЕНИЈЕ ... [153]

8. НЕ ДИРАЈТЕ МИ ПОШТАРА ... [179]

9. ПАНИКА У ТРЖНОМ ЦЕНТРУ ... [203]

10. ОВУ ЕКСКУРЗИЈУ ЋЕШ ПАМТИТИ ... [229]

ПОСЛЕ СЛУЧАЈЕВА ... [257]

О АУТОРУ ... [261]

ПРЕ СЛУЧАЈЕВА

Мислим да сам ретки основац ког су родитељи одмалена плашили тетком ако не буде био добар. То је зато што је мамина сестра Елена радила у полицији.

„Мораћемо твој случај да проследимо тетки“, говорио би отац кад год бих урадио нешто да то заслужим. Случајно претурио вазу, поцепео фармерке на санкању, разбио прозор лоптом. Све случајно.

И та претња није била шала. Тетка Елена би одмах нањушила када сам пронашао мамину тајну залиху чоколаде.

„Како?“, питао бих је.

„Да би видео“, говорила је тетка, „мораш да гледаш.“

Била је то њена најважнија лекција. Њу сам добро савладао.

Звала ме је омиљеним сестрићем, иако није имала других. „Можда нешто и буде од тебе, Тео“, рекла би.

Тео, то сам ја. Драго ми је. Ово је прича о томе како сам постао детектив.

СЛУЧАЈ ПРВИ

МАЧАК КОЈИ НЕСТАЈЕ

Кад је тетка Елена отишла у превремену пензију, пропутовала је свет и нисмо је виђали. У животе нам се вратила оног дана када је из наше куће нестао мачак.

Звао се Тозимир и није био мој. Или не само мој. Делио сам га са суседном кућом, а њему се то допадало. Комшија га је спасао из снега док је још могао да му стане на длан. Тозимир је његову породицу сматрао примарном, они су га хранили и дали му име које му је пристајало, али чим би чуо како ујутро дижем ролетну, дотрчао би на мој прозор (да би успео, морао је да се попне на дрво).

Нудио сам му храну и ја, а он је није одбијао. Ипак, требало му је времена да стекне довољно поверења у мене да ми уђе у собу. Кад год би се мувао по њој, и даље се понашао као да се креће по неистраженој територији. Тата је говорио да је Тозимир више пас него мачка. Везивао се за људе, не за место, исказивао оданост, тражио нежност.

„Црно-бели су увек шашави“, тврдио је тата.

Тог јутра кад се све променило, пробудио ме је мачји реп који ми се очешао о нос. У сну сам помислио да неко мора да је оставио отворена улазна врата или сам претходне ноћи заборавио да затворим прозор. Кад сам отворио очи, видео сам да је прозор затворен. И то није било све.

Нигде Тозе. Завирио сам чак и под кревет.

Сигуран да нисам сањао додир тог меког црног репа, провирио сам у двориште, али ни тамо нисам видео ништа сем једног бора, два кестена и три жбуна непознатог порекла – моју личну џунглу.

Родитељи су нашу једноспратну кућу на Врачару купили кад сам имао годину дана, а налазила се у јединој улици с очуваном калдрмом постављеном преко наранџасте земље. Спољни зидови имали су вишак пузавица, а мањак малтера. Испред куће, крупни радник у дречавом комбинезону данима је без помоћи копао јарак за водоводне цеви. Хрпа земље крај њега само је расла. Ископана и влажна, постајала је црвена.

Док се још нисам сасвим расанио, кренуо сам да тражим Тозимира по кући, која је звучала необично празно. Поред мачка, нисам могао да нађем ни дадиљу која је требало да ме чува. У ходнику пред улазним вратима налетео сам на два кофера окићена венцем трачица с авионских летова.

Крај кофера стајала је она. Шешир јој је био више лађа него шешир.

Моја тетка.

Погледала ме је кроз слапове крупних црвених локни. На њу сам риђ и кракат.

„Чујем да твоје дадиље беже главом без обзира“, рекла је.

Татин посао био је да паметни телефони постану још паметнији. Мама је облачила глумце у позористу. То значи да су били веома заузети и да скоро никад нису код куће. Нисам им то узимао за зло. Добро, не много. Чувале су ме баке кад нас посете, чували су ме мамини и татини пријатељи кад изгубе опкладу и чувале су ме дадиље за плату.

То јутро требало је да ме чува једна од дадиља за плату. Уместо ње, појавила се сасвим неочекивана замена.

„Јеси ли можда видела неку мачку?“, питао сам тетку глупаво, уместо поздрава.

Еленине очи биле су нашминкане тако да су изгледале истовремено снено и сумњичаво. „Каква мачка, јеси ли луд? Долази овамо.“ Кад ме је примила у загрљај, запахнуо ме је мирис сапуна од љубичице. „Мораћеш да ми испричаш све што сам пропустила ових година. Али прво, морам

кратко на терасу. Пристави ми воду за чај, хоћеш ли? Срце си.“

Неко је звонио на вратима и ја сам без размишљања отишао да отворим иако ми је било строго забрањено да то радим сам. Тетка је сада била ту, а надао сам се да је наишао комшија са вестима о Тозимиру.

На вратима ме је дочекало непознато лице у поштарској униформи. Голобрад, плав и пегав, изгледао је као да је пошао на погрешан маскенбал.

„Ко си ти?“, питао ме је.

„А ко си ти?“, питао сам ја њега. „Где је наш стари поштар?“

„Од данас ти ја доносим рачуне, разгледнице и рекламе.“

Фркнуо сам. „Без свега тога могу.“

„Да се кладимо?“ Насмешио се крајичком усне. „Јесу ли ти ту родитељи?“

„Родитељи нису“, рекао сам, а кад се озарио, брже-боље сам додао: „Али има других одраслих.“ Иза мене чуло се отварање врата терасе.

„Онда ништа“, рекао је незадовољно. „Треба ми потпис твојих родитеља. Доћи ћу сутра.“ Пошао је пре него што сам стигао да му кажем да у ово време ни сутра неће бити ту.

Кад се Елена вратила, мирисала је на дувански дим. „Ко је то био?“, питала је.

„Каже да је наш нови поштар.“

„А ти му не верујеш?“

„Не баш.“

„Занимљиво“. Елена је у руци држала шупљу пластичну цевку у коју је била набијена допола попушена цигарета. Питао сам је чему то служи. „Муштикла?“, питала је. „Нема шансе да дођем у директан додир с нечим тако прљавим као што је цигарета. Него, дођи да видиш ово.“

Повела ме је у двориште, где смо заврнули за угао. Показала ми је разбијено стакло на спољним вратима шупе која је била саставни део куће.

„Знаш ли нешто о овоме?“, питала је.

„Нисам ја!“

„Нисам ни мислила. Твоји родитељи ће бити одушевљени, једва чекам да стигну кући.“ Отворила је врата шупе у коју је могло да се уђе и из дворишта и из куће, али поглед нам није сезао даље од преградног зида. Елена мора да је осетила моју нелагоду док сам вирио у тај скучени, мрачни простор јер је рекла: „Ајде, провери је ли наспраму све у реду.“

Кад сам се попео у собу, затекао сам Тозимира како на колосеку моје минијатурне железнице лиже десну ногу.

„Како си сад то успео?“, питао сам га, на шта је он само сузио очи.

„Шта би неко тражио у нашој кући?“, рекао је тата несвестан да му наочаре стоје криво на носу. „Оно мало што смо уштедели, држимо у банци. А шта би тек тражио у шупи, па још преграђеној? У којој ионако не држимо ништа што није требало одмах да бацимо!“

Елена је озбиљно климала главом. Мама је шила за важну представу на коју смо и ми били позвани, задовољна што после толико времена види сестру. Породица је била на окупу, то је најважније. Нас четворо седело је за трпезаријским столом после вечере и покушавало да смисли некакав план.

„А зашто ти је, зете, зазидана шупа?“, питала је Елена.

„Откуд знам? Тако нам је оставила старија госпођа од које смо купили кућу. Она је била једини претходни власник.“

„А није те занимало шта се налази у другој половини? Како ниси срушио зид?“

„А кад?“

Елена је дигла руке увис. Са татином заузетошћу није било расправе.

„Тео“, рекла је мама. „Шта ти кажеш на то што ће те наредних месец дана чувати тетка?“

Слегнуо сам раменима као да ми је свеједно, док сам изнутра горео. Елена ми је намигнула.

Одлучио сам да им не помињем да се у мојој соби налази мачак који је решио да му наша кућа буде други дом. Толико сам се концентрисао на тај задатак да нисам приметио вазу склоњену до ивице стола. Да падне, било је довољно да је дотакнем лактом. Оволицко. Разбила се у хиљаду жућкастих стаклића.

„Случајно!“, узвикнуо сам.

Били су сувише добро расположени да би ме прекорили. Припремили су још једну туру кафе и вина, а мене послали на спавање. Кад сам се попео у собу, тамо ме није чекао Тоза.

Кућа је била закључана. Морао је да буде ту негде.

Ослушкујући гласове родитеља и тетке из приземља – мајка је инсистирала да чује више о Паризу него што је тетка била расположена да прича – искрао сам се ходником на другу страну куће. Ту се налазила спаваћа соба родитеља, али та врата била су затворена. Одшкринута су била једино врата собе која нам је служила као резервна остава и у којој смо држали вишкове свега, од намештаја до мојих старих школских књига и играчака. Ствари које би свако нормалан држао у шупи.

Завирио сам у мрак и прошаптао: „Тозо.“ Никакво мац-мац није долазило у обзир, Тоза је био сувише фин за тако нешто.

Унутра је било хладно и мрачно. Одлучио сам да ризикујем.

Упалио сам светло.

Бацивши поглед по соби, заборављеним отома-
нима, дрвеним коњићима на љуљање, пластичној
гаражи за аутомобилчиће, одмах сам видео да ту
нема мачка на ког сам полагао половично право.

Прво што сам потом видео био је разбијен про-
зор. За кваку прозора дебелим чвором био је везан
конопац који се спуштао све до дворишта.

Трчао сам до трпезарије и нисам се заустављао.

Рано ујутро ме је пробудила галама у приземљу.
Гласови, мушки, више њих. Кораци на степени-
шту.

Узалуд сам чекао да ми упадну у собу. Гласови и
кораци преселили су се у други крај куће, ка соби
која глуми оставу. Одважио сам се да устанем и
провирим кроз прозор.

Поред ископане рупе на путу стајала је већа
гомила црвене земље него јуче, али крупног рад-
ника нисам видео. Испред наше капије био је пар-
киран полицијски аутомобил. Срце је могло да
ми лупа мало спорије. Откад знам за себе није нас
посетила полиција.